

HANELOVY LISTY

ČÍSLO 1 / LISTOPAD L. P. 2013 / WWW.HANEL.WBS.CZ

O LIDECH A PRO LIDI

Moji milí přátelé, lidi a lidičky, předkládám vám historicky první číslo Hanelových listů, v němž bychom měli oživovat zapomenuté, připomínat moudrosti našich předků, poukazovat na pravosti i nepravosti života zejména v našem městě a okolí, protože to je náš domov. A jak ten náš domov bude vypadat ?

Vždycky se v něm odrazí naše myšlení, slova i skutky.

Dovolte mi proto vám nabídnout místo, kde může každý z vás vyjádřit svůj vděk, radost, vzpomínku, zážitek, smutek, žal, spokojenost i nespokojenost, neobvyklou zajímavost slovy, fotem, obrázkem.

Příležitost necht' si najde každý, kdo projeví zájem. Malý i velký.

Nemohu pominout některé aktuální „moudrosti“ vycházející ze života našeho města v rubrice nazvané:

Z brašničky a zaměřit se na Moudrost našich předků.

Z českého lidu jsem vzešel a českému lidu rád bych síly svoje obětoval....

Takovými slovy otevírá Dr. Čeněk Zíbrt (1864 - 1932), profesor všeobecné kulturní historie Karlovy univerzity a dlouholetý redaktor „Českého lidu“ v předmluvě k původnímu vydání prvního dílu z roku 1909 své monumentální etnografické dílo, jehož další vydání pod titulem *Veselé chvíle v životě lidu českého* se po více než půl století opět dostává do rukou čtenářů. V tomto poučném a zábavném díle sledoval autor výroční obyčeje od Nového roku do Vánoc a vědecky je zpracoval. Podařilo se mu tak nejen probudit zájem o naši kulturní historii, ale položit základy oboru, jenž je důležitou součástí kulturní historie a paměti národa. S knihou *Veselé chvíle v životě lidu českého* se vracíme do časů, kdy zvláště na venkově byla téměř každá práce spojena s nejrůznějšími zvyky, písněmi a úkony, kdy každé roční období s sebou přinášelo jiné obyčeje, písně, zábavy a povinnosti, které především na venkově a v malých městech neodmyslitelně patřily k rodinnému i společenskému životu.

Doslovná citace z předmluvy knihy *Veselé chvíle v životě lidu českého*:

„Rád bych síly svoje všechny obětoval, chtěje zachovati v době moderních hesel a všelijakých - ismů budoucnu věrný obraz jak lid český od dob nejstarších až do doby nynější žil.“

Pro nejen úvodní číslo jsem si vybrala a doslovně cituji moudrosti a zajímavosti z knih *Veselé chvíle lidu českého* Čeňka Zírta a *Církevní rok a lidové obyčeje* Vlastimila Vondrušky.

Kalendárium liturgických svátků ve vazbě na lidové zvyky a obřady představuje základní rámec veškerého života v minulosti. Bez znalostí těchto souvislostí nemůžeme pochopit lidovou kulturu a v důsledcích toho ani českou a moravskou duši. Vše, co lidé konali, s čím se setkávali, oč usilovali, to vše se odehrávalo ve stále se opakujícím rámci církevního roku. Jak žili naši předkové? Kdo vlastně jsme a kam kráčíme?

A začněme tam, kde nakonec všichni skončíme.

1. LISTOPAD

V Š E C H S V A T Ý C H

Svátek vychází z historické události - církevního vysvěcení Pantheonu v Římě roku 609. Pantheon byl původně antický chrám, v němž se uctíval kult všech římských bohů. „Všech svatých“ je vzpomínkovou slavností všech zemřelých, kteří již dosáhli věčné blaženosti (na rozdíl od Dušiček, které jsou vzpomínkou na ty, kteří této blaženosti nedosáhli).

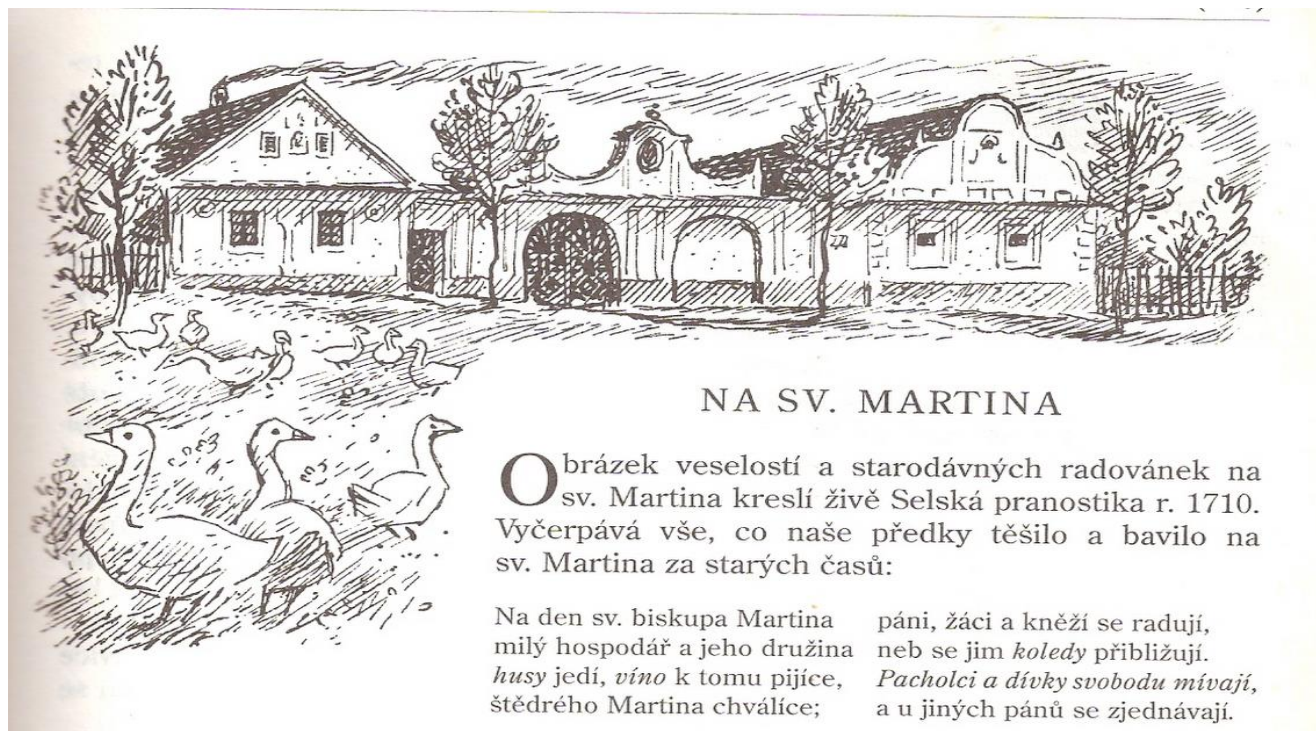
2. LISTOPAD

P A M Á T K A V Š E C H Z E M Ě L Ý C H

Svátek lidově označovaný jako *Dušičky* je vzpomínkou na zemřelé, jejichž duše ještě pobývají v očistci. Úctu a vděčnost svým předkům projevovali lidé od nejstarších dob. V počátcích křesťanské církve se zemřelých vzpomínalo v rodinném kruhu. Výroční vzpomínka spojená s veřejnou slavností se objevila až po roce 998 ve francouzském reformním klášteře v Cluny. Od 11. do 13. století se svátek rozšířil do dalších zemí a ve 14. století zdomácněl i v Římě. Od roku 1915, kdy v první světové válce zahynulo tolik lidí, mohou kněží sloužit toho dne 3 mše. V českém prostředí však tato vzpomínková slavnost není jedinou; také v květnu se vzpomínalo na zesnulé při svátku „maifest“.

Konaly se průvody na hřbitovy, lidé navštěvovali hroby svých zemřelých a přátel, zdobili je květy, věnci a svícemi. V některých vsích se peklo pečivo zvané „dušičky“, jímž se obdarovávali pocestní, žebráci u kostela a chudáci.

11. LISTOPAD

NA SV. MARTINA

Obrázek veselostí a starodávných radovánek na sv. Martina kreslí živě Selská pranostika r. 1710. Vyčerpává vše, co naše předky těšilo a bavilo na sv. Martina za starých časů:

Na den sv. biskupa Martina
milý hospodář a jeho družina
husy jedí, víno k tomu pije,
štědrého Martina chválí;

páni, žáci a kněží se radují,
neb se jim *koledy* přibližují.
Pacholci a dívky svobodu mívají,
a u jiných pánů se zjednávají.

Svatý Martin přijíždí podle staré pranostiky na bílém koni (tj. padává sníh). - Na svatého Martina kouřívá se z komína. - O svatém Martině husa nejpěkněji zpívá (tj. pojídají se husy).

Pověsti vypravují, že prý sv. Martina při kázání husy znepokojovaly, začez hříšnice husy pykají na svatomartinském pekáči. Jiná pověst vypravuje, že sv. Martin před svou volbou za biskupa ze skromnosti ve svém klášteře ukrýval se v husinci, ale jejich gágáním byl vyzrazen. Shodné zprávy české i cizí líčí, jak na Martina se staří scházivali, hodovali a korunou hodokvasu bývala martinská husa.

Kromě husy bývaly obvyklým jídlem na sv. Martina odedávna rohlíky, rohy svatomartinské, podkovy sv. Martina. Husu, rohlíky a jiná jídla zapíjeli vínem. Věděli již staří, proč se popíjí při martinském hodokvasu víno. Slavnost při vinobraní splynula s martinskou hostinou a při této načínalo se slavnostně nově uložené víno.

Sv. Martina bylo tradiční datum, kdy čeled' opouštěla sjednanou službu, dostávala mzdu a hledala si nového hospodáře, případně o rok prodlužovala dohodu se stávajícím. Toho dne se velmi slavilo. Existují četné záznamy o rozpustilostech i výtržnostech, prováděných „martínky“. Ke dni sv. Martina se uzavíraly smlouvy mezi obcí a obecním pastýřem, ovčákem, ponocným a dalšími lidmi, které obec platila. Zvláště osoba pastýře se pečlivě zvažovala, protože to musel být muž zkušený, vždyť se mu svěřoval všechen vesnický dobytek. Zároveň se od něj požadovalo, aby uměl léčit, někdy také trochu „čarovat“, musel se vyznat v počasí a řadě dalších věcí. Za svou službu dostával pastýř obvykle ubytování v obecní chalupě - pastoušce.

CECILKA A KATEŘINSKÁ ZÁBAVA

Na den sv. Cecílie, patronky hudebníků (22. listopadu), scházeli se podle stanov členové literátských bratřin, zpěváckých a hudebních bratrstev k výročnímu shromáždění. Tam po mši svaté jednali o spolkových věcech, přijímali nové členy, prohlíželi spolkové hudební nástroje, rozhodovali o podpoře neduživých druhů, vdov a sirotek. K večeru šli do hospody, kde se konala veselá taneční zábava Cecilská, „Cecilka“, na rozloučenou s veselostí před adventem. Na Cecilku se chodilo jen tak a „napolo“ svátečně. Cecilka se slavila jako slavnost celé obce. Ba k půlnoci přišli i maškarádi, kominík, žid s rancem, mlynář, kovář s harmonikou, chasníci v ženských šatech a skotačili a dováděli (kominík mlynáře černí, mlynář ho moukou z pytlíku posypává atd....).

O zábavě na sv. Cecílii se za všeobecného ticha při zahájení vždycky zpívala muzikantská a kantorská píseň: 1. Slavný ouřad učitelský, ten jest hoden vši vážnosti; neboť jejich služba milá mezi anděle se rovná. - 2. Nezávidějte jim pití, jejich ouřad chce to mítí, co oni se nakřičejí, když v školách dítky cvičejí. - 3. Ráno křičí: „Počítejte, pište písmo a rechnujte.“ Odpoledne zas s muzikou, trápí se chvíli velikou. - 4. Učitelé, ti když zemřou, před trůn Boží hned si sednou, andělé je přivítají: Vítáme vás, kamarádi. - 5. A ta svatá Cecílie, na varhany ukazuje, že bude muzicírovat, Bohu chválu a čest vzdávat.

Po zániknutí literátských sborů a muzikantských družin zapomínalo se na patronku muzikantů sv. Cecílii a místo Cecilek se přenesly zábavy na rozloučenou před adventní a vánoční dobou na den sv. Kateřiny (25. Listopadu). Ustálil se zvyk, že ženy a dívky postaraly se o pohoštění tanečníků a o muzikanty.

Bože, nás požehnej, všecko nám dobro daj,
daj zdravia a chleba, však nám viac netreba.

Bože náš, požehnej ai tyé volky,
co nám navozili žita do stoduolky.

Z brašničky:

1. listopadu si připomínáme Slavnost všech svatých a 2. listopadu vzpomínáme možná intenzivněji než jindy v roce na své nejbližší zemřelé. Je to jistě dáno i atmosférou zralého podzimu a listopadových dní. A také se v tomto aktu skrývá úcta k našim nejbližším zemřelým.

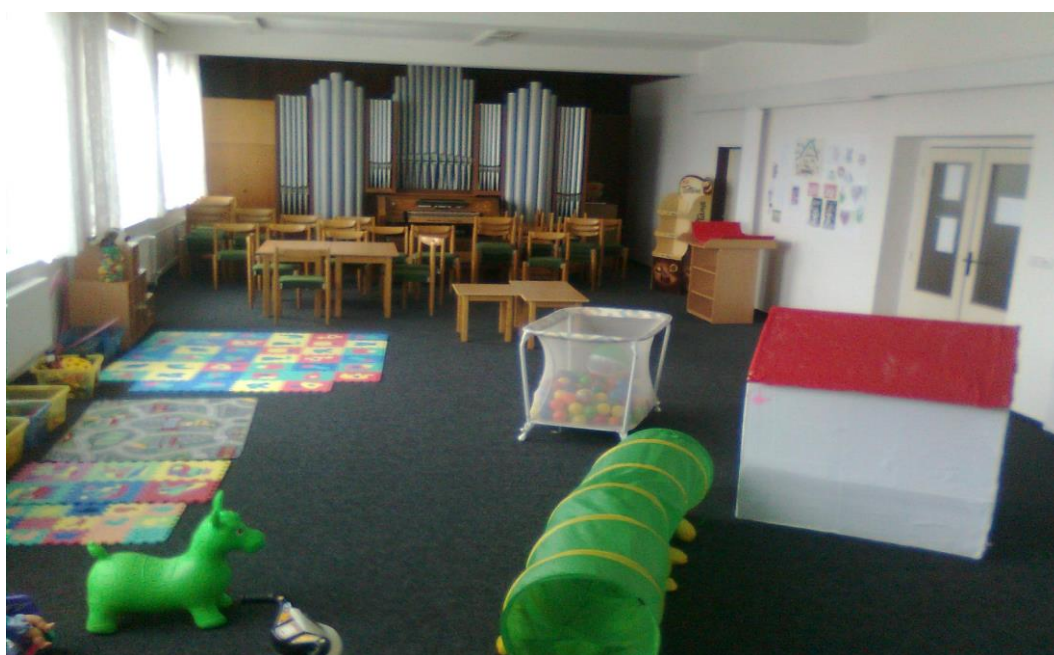
Ale pozor!!! Město Moravský Beroun pořádá 2. a 3. listopadu oslavy 95. výročí vzniku naší republiky. Volný den pondělíčko se nehodilo! V sobotu oceníme v kinosále bývalé zaměstnance kina, zahrajeme divadlo, v neděli pustíme čtyři filmy a nějakou tu pohádku za dvacku - ovšem není mi jasné jestli všechny čtyři filmy jsou za dvacku nebo každý za dvacku?! A je to! Na to, aby někdo vymyslel tak dokonalou dramaturgii oslav musí být talent!

Taky posloucháte hlášení městského úřadu? Jestli ne, dávejte dobrý pozor, ať vám něco neunikne!!.... Soukromý prodejce nabízí ponožky za 29 Kč české výroby, halenky od 16 Kč, tepláky za 99 Kč, papír na pečení za 20 Kč atd....; následující den jiný soukromý prodejce nabízí totální výprodej kosmetiky, spotřebního zboží a kuchyňského náradí v celkovém počtu 200 druhů! vše za 12,- Kč za kus! No, nekupte to!! Tak mě napadlo, co ti naši soukromí prodejci v kamenných obchodech? Jejich nabídka zboží tyto dreky daleko převyšuje; nehledě na kulturu prodeje. Možná by se měl někdo na patřičných místech zamyslet se nad tím jak je podpořit. Ale kdo?!

Ta naše školička umělecká!!! Bez komentáře. Všimněte si originality a neobvyklosti uměleckého prostoru vystavených předmětů!

A nyní nahlédneme do kojenecko - umělecko estetického ústavu - dříve koncertní sál ZUŠ ?!

Kdo nevidí, neuvěří ! Ještě jedna malá sranda. Hračky se před koncertem budou schovávat do technického zázemí varhan, aby se nepoškodily. Emmm?!! A do sálu vstup možný pouze v návlecích !

Jste srdečně zváni na koncert

W. A. Mozart

REQUIEM

v neděli **3. listopadu 2013 v 18 hodin**, chrám sv. Mořice

Účinkují: Chorus Mauritiensis Olomouc, orchestr a sbor Konzervatoře Evangelické akademie, Komorní chrámový sbor Šternberk, Hanel Collegium, sbor AMOC. Sólisté: Ivana Mikesková (soprán), Marika Žáková (alt), Tomáš Kořínek (tenor), Aleš Procházka (bas)

Řídí: Tomáš Klásek | Koncert se koná za podpory: Statutárního města Olomouce a farnosti sv. Mořice | Vstupné: 100/50 Kč

...a ještě jedno pozvání pro ty, kteří nemohli do Olomouce.

Římskokatolická farnost Šternberk a Město Šternberk
Vás srdečně zvou na

DNY RODU ŠTERNBERKŮ 2013

Pátek 15. listopadu 2013 19 hodin Farní kostel Zvěstování Panny Marie:

W. A. MOZART: REQUIEM IN D MINOR

Účinkují: Chorus Mauritiensis Olomouc, orchestr a sbor Konzervatoře Evangelické akademie Olomouc, Komorní chrámový sbor Šternberk, Hanel Collegium Moravský Beroun, sbor AMOC Olomouc
Solisté: Elen Gazdíkova soprán, Pavla Zbořilová alt, Ondřej Koplík tenor, Jiří Příbyl bas,
řídí: Tomáš Klásek
Vstupné 50,- Kč

Sobota 16. listopadu 2013 Státní hrad Šternberk, Hodovní sál
SLAVNOSTNÍ UDÍLENÍ CENY MĚSTA ŠTERNBERKA 2013
Sobota 16. listopadu 2013 19 hodin Farní kostel Zvěstování Panny Marie
**ZÁDUŠNÍ MŠE SVATÁ ZA PŘÍSLUŠNÍKY RODU ŠTERNBERGŮ
S NEŠPORAMI ZA ZEMŘELÉ**

Neděle 17. listopadu 2013 10 hodin Farní kostel Zvěstování Panny Marie
**VÝROČÍ BENEDIKACE FARNÍHO KOSTELA 1783 230. VÝROČÍ
MŠE SVATÁ - MISSA ANGELIS**
Komorní chrámový sbor Šternberk, řídí Tamara Margholdová
Neděle 17. listopadu 2013 15 hodin Farní sál, Farní 3. Šternberk
**VERNISÁŽ FOTOGRAFIÍ ŠÁRKY ORSÁGOVÉ
ROMSKÝ SVĚT DÍTÍ Z JILORA - SRDÍČKA
ZAŘÍZENÍ CHARITY ŠTERNBERK**
Akce je realizována za finanční spoluúčasti Města Šternberk a Olomouckého kraje

Dušíčkový pozdrav

Smrt je důležitý učitelem. Smrt nás učí, že jsme si všichni rovni. Že ve skutečnosti nikdo není lepší nebo horší. Nikomu nedává přednost. Všichni musíme zemřít. Ale každý má svůj život, který je jedinečný. A každý život je zázračné dílo. A věřme, že každý má přesně takový život, který mu dokonale odpovídá.

A na závěr něco potěšujícího:

Jestliže se budete potulovat po internetu, nakoukněte do internetového knihkupectví nebo v lepším případě navštívíte-li samo knihkupectví někde při náhodných toulkách městem, ptejte se po knize Anny Zonové Lorenz, zradý. Ukázky nedávno odvysílala stanice Vltava po 9 večerů v době od 18:30 do 19:00. Vřele doporučuji. Neváhejte. Budete jistě mile překvapeni.

Nabídka CD:

Z Hvězdy vyšlo Slunce

adventní a vánoční písně 15. - 18. stol.

cena: 200 Kč

J. J. Ryba Česká mše vánoční „Hej, mistře“
vánoční koncert, kostel sv. Egidia, Dvorce
cena: 150 Kč

Přidejte se, těším se na další pisatele, fotografy, tvůrce a komentátory nových zpráv. Těším se na vaše zajímavosti ze života prostého občana, ze světa kultury, z oblasti sportu a všeho, co je spojeno s naším městem i okolím. Pište co se vám nelíbí a taky pište co se vám líbí na e-mail: sasventa@seznam.cz.
Příště sestavíme redakční radu. Dnes vás zdravím jménem svým.

Šárka Světlá Drobnáková